

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»

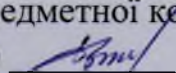
(протокол 7 від «17» листопада 2026 р.)

Голова приймальної комісії **Андрій ЗЕЛЕНСЬКИЙ**

ПРОГРАМА

додаткового вступного іспиту
на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю А5 «Професійна освіта»

Голова предметної комісії
професор **Віктор ДУГАНЕЦЬ**

Розробники:

ДУГАНЕЦЬ Віктор Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри тракторів автомобілів та енергетичних засобів; гарант освітньо-наукової програми.

ПАНЦИР Юрій Іванович – кандидат технічних наук, доцент.

РУДЬ Анатолій Володимирович – кандидат технічних наук, доцент.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Структура екзаменаційного білета та критерії оцінювання відповідей	4
3. Програма підготовки до додаткового вступного іспиту і рекомендована література	6
4. Додатки.	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Для вступників до аспірантури зі спеціальності А5 «Професійна освіта» галузі знань А «Освіта», які здобули освітній рівень магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з іншої галузі знань (спеціальності) призначається додаткове вступне випробування.

Додатковий вступний іспит зі спеціальності А5 «Професійна освіта» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» спрямований на визначення компетентностей вступників щодо володіння знаннями в сфері базових теорій, виявлення елементарних теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів професійної (педагогічної) освіти та перевірки можливості використання й застосування їх як у науковому дослідженні, так і в практичній діяльності; здійснення опрацювання наукової інформації із застосуванням розуміння міждисциплінарного підходу; творчого мислення у пошуку вирішення існуючих сучасних проблем як професійної освіти взагалі, так і сфери обслуговування зокрема. Володіння такими знаннями є обов'язковими для опанування вступниками програми освітньо-наукового рівня й провадження професійної та дослідницько-інноваційної діяльності за спеціальністю А5 «Професійна освіта».

До складання додаткового вступного іспиту для вступу на програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» із спеціальності А5 «Професійна освіта» допускаються особи, які мають ступінь магістра (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з іншої галузі знань (спеціальності) та здібності до оволодіння компетентностями, відповідними восьмому рівню кваліфікацій Національної рамки кваліфікацій, прийнятої Постановою Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. №519).

Вступники, які за результатами проходження додаткового вступного випробування наберуть менше ніж 15 балів (*не склав*), позбавляються права подальшої участі в проходженні іспиту зі спеціальності та у конкурсному відборі на вступ до аспірантури у поточному навчальному році.

2. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Екзаменаційний білет з додаткового вступного іспиту зі спеціальності А5 «Професійна освіта» включає три питання теоретичного спрямування за наступними напрямками:

- 1 – питання з теоретико-методологічних основ професійної освіти;
- 2 – питання з методики професійного навчання та педагогічних технологій;
- 3 – питання з методології та організації науково-педагогічного дослідження.

Приклад екзаменаційного білета наведено у Додатку 1.

Оцінювання відповідей вступника за кожне питання – окремо, (максимальна кількість балів за правильну відповідь на одне питання – 10 балів) здійснюється за такими критеріями:

9-10 балів – правильна й вичерпна відповідь на поставлене запитання, яка відображає глибоке знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, наводяться конкретні ситуаційні приклади з належними поясненнями і висновками;

6-8 балів – в цілому правильна відповідь, що відображає здатність до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, незначні помилки в аргументації та визначенні проміжних і кінцевих результатів ситуації;

3-5 – продемонстровано розуміння основних положень матеріалу, проте відповідь неповна й не достатньо аргументована, мають місце помилки у визначенні проміжних та кінцевих результатів ситуації;

1-2 балів – часткове висвітлення змісту питань, незадовільні знання понятійного апарату, відсутність уміння аргументації відповіді та висловлення власного ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ;

0 балів – неправильна відповідь на питання.

Загальне оцінювання додаткового вступного іспиту здійснюється за такими критеріями:

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
26 - 30	Правильна й вичерпна відповідь на питання екзаменаційного білету, яка відображає глибоке знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, наводяться конкретні ситуаційні приклади з належними поясненнями і висновками
21 - 25	У цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білету, що відображає здатність до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, незначні помилки в аргументації та визначенні проміжних і кінцевих результатів ситуації
16 - 20	Часткове висвітлення змісту питань екзаменаційного білету, незадовільні знання понятійного апарату, відсутність уміння аргументації відповіді та висловлення власного ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ
0 - 15	Неправильна відповідь на питання екзаменаційного білету Результат додаткового вступного іспиту вважається незадовільним (<i>не склав</i>)

За підсумками додаткового вступного іспиту вступник може набрати від 0 до 30 балів включно. Якщо вступник у підсумку набрав до 15 балів включно, то результат додаткового вступного іспиту вважається незадовільним (*не склав*).

Додатковий вступний іспит до аспірантури перескладанню не підлягає.

3. ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Блок 1. «Теоретико-методологічні основи професійної освіти»

1. Сутність, мета та основні завдання професійної освіти в сучасних умовах.
2. Предмет, об'єкт і функції професійної педагогіки.
3. Основні етапи розвитку професійної освіти в Україні.
4. Законодавче та нормативно-правове забезпечення професійної освіти України.
5. Структура системи професійної та фахової передвищої освіти України.
6. Особливості функціонування вищої професійної освіти в умовах реформування.
7. Компетентнісний підхід у професійній освіті: сутність та значення.
8. Особистісно орієнтований підхід у професійному навчанні.
9. Діяльнісний підхід як методологічна основа професійної підготовки.
10. Системний підхід у професійній освіті та його характеристика.
11. Інтеграційні процеси в сучасній професійній освіті.
12. Принципи професійного навчання та їх характеристика.
13. Зміст професійної освіти та чинники його формування.
14. Стандарти професійної освіти та їх роль у підготовці фахівців.
15. Поняття професійної компетентності та її структура.
16. Теоретичні основи формування професійної мобільності майбутнього фахівця.
17. Інноваційні процеси у професійній освіті.
18. Цифровізація професійної освіти: сучасні тенденції та перспективи.
19. Академічна доброчесність у системі професійної освіти.
20. Якість професійної освіти та механізми її забезпечення.
21. Європейський освітній простір і його вплив на розвиток професійної освіти України.
22. Дуальна форма здобуття освіти: сутність, переваги та проблеми впровадження.
23. Професійний розвиток і самовдосконалення викладача професійної освіти.

24. Соціальне партнерство закладів освіти та роботодавців у підготовці фахівців.

25. Перспективи розвитку професійної освіти в умовах глобалізації та технологічних змін.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В.П. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів. Київ : Знання України, 2020. 520 с.
2. Биков В.Ю. Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика. Київ : НАПН України, 2021. 312 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 4-те вид. Київ : Академвидав, 2020. 352 с.
4. Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта: теорія і практика : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 420 с.
5. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність : підручник. Київ : СПД Богданова А.М., 2020. 376 с.
6. Кремень В.Г. Освіта і наука України в умовах інноваційних суспільних трансформацій. Київ : Грамота, 2021. 448 с.
7. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. Київ : Знання України, 2020. 520 с.
8. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Методологія педагогічних досліджень : навчальний посібник. Київ : НАКККіМ, 2022. 340 с.
9. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. 486 с.
10. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 472 с.
11. Професійна освіта: теоретичні і методичні засади : монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Київ : Педагогічна думка, 2020. 380 с.
12. Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Київ : ВП «Едельвейс», 2021. 420 с.
13. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу : підручник. Київ : Видавництво Київського університету імені Бориса Грінченка, 2020. 528 с.
14. Теорія і методика професійної освіти : навчальний посібник / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 404 с.
15. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. 3-те вид. Київ : Академвидав, 2021. 456 с.
16. Ягупов В.В. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2020. 560 с.

Блок 2. «Методика професійного навчання та педагогічні технології»

1. Сутність і зміст методики професійного навчання.
2. Основні закономірності та принципи професійного навчання.
3. Характеристика сучасних методів професійного навчання.
4. Форми організації освітнього процесу у професійній та вищій освіті.
5. Засоби навчання та їх роль у професійній підготовці фахівців.
6. Методика проведення лекційних занять у закладах професійної та вищої освіти.
7. Методика організації практичних і лабораторних занять.
8. Особливості проведення семінарських занять у професійній освіті.
9. Самостійна робота здобувачів освіти та методика її організації.
10. Контроль, оцінювання та моніторинг результатів навчання.
11. Компетентнісний підхід у методиці професійного навчання.
12. Інтерактивні методи навчання та їх характеристика.
13. Технологія проблемного навчання у професійній освіті.
14. Проектна технологія навчання та особливості її застосування.
15. Інформаційно-комунікаційні технології в професійному навчанні.
16. Дистанційне та змішане навчання: сутність і методичні особливості.
17. Цифрові освітні ресурси та їх використання у професійній підготовці.
18. Технологія модульного навчання у професійній освіті.
19. Інноваційні педагогічні технології та умови їх ефективного впровадження.
20. Методика формування професійних компетентностей здобувачів освіти.
21. Організація виробничого навчання та практичної підготовки.
22. Дуальна форма здобуття освіти та її методичне забезпечення.
23. Педагогічна майстерність викладача професійного навчання.
24. Методичне забезпечення освітнього процесу у професійній освіті.
25. Перспективи розвитку педагогічних технологій в умовах цифровізації освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія : підручник. Київ : Либідь, 2020. 560 с.
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник. Київ : Кондор, 2021. 272 с.
3. Биков В.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2021. 364 с.

4. Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник. 4-те вид. Київ : Академвидав, 2021. 616 с.
5. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інформаційні технології навчання : інноваційний підхід : навчальний посібник. Вінниця : Планер, 2020. 348 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 4-те вид. Київ : Академвидав, 2020. 352 с.
7. Дубасенюк О.А. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 420 с.
8. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник. Київ : СПД Богданова А. М., 2020. 376 с.
9. Кларін М.В. Інноваційні моделі навчання у сучасній педагогіці. Київ : Освіта, 2020. 280 с.
10. Кремень В.Г. Освітні технології у сучасному університеті: монографія. Київ : Грамота, 2021. 400 с.
11. Лузан П.Г. Методи і форми організації навчання у закладах вищої освіти : навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2021. 312 с.
12. Морзе Н.В. Цифрові технології у професійній освіті : навчальний посібник. Київ : Університет імені Бориса Грінченка, 2022. 356 с.
13. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 472 с.
14. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник. Київ: А.С.К., 2020. 192 с.
15. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник. Київ : ЕКМО, 2021. 324 с.
16. Теорія і методика професійної освіти : навчальний посібник / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 404 с.
17. Сучасні педагогічні технології у професійній освіті : навчально-методичний посібник / уклад. І.В. Сопівник. Київ : НУБіП України, 2021. 280 с.

Блок 3. «Методологія та організація науково-педагогічного дослідження»

1. Поняття науки та науково-педагогічного дослідження.
2. Методологія педагогічної науки: сутність і рівні методології.
3. Об'єкт, предмет і мета педагогічного дослідження.
4. Основні етапи організації науково-педагогічного дослідження.
5. Формулювання наукової проблеми, гіпотези та завдань дослідження.
6. Принципи науково-педагогічного дослідження.
7. Теоретичні методи педагогічного дослідження та їх характеристика.
8. Емпіричні методи педагогічного дослідження.
9. Педагогічне спостереження як метод наукового дослідження.
10. Опитування, анкетування та інтерв'ювання у педагогічних дослідженнях.

11. Тестування у педагогічних дослідженнях та особливості його застосування.
12. Педагогічний експеримент: сутність, види та етапи проведення.
13. Метод експертних оцінок у педагогічних дослідженнях.
14. Методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях.
15. Аналіз та інтерпретація результатів педагогічного дослідження.
16. Вимоги до наукової новизни, теоретичного та практичного значення дослідження.
17. Академічна доброчесність у науково-педагогічній діяльності.
18. Науковий стиль викладу результатів дослідження.
19. Структура та оформлення наукової роботи.
20. Особливості підготовки наукових статей та тез доповідей.
21. Організація роботи з науковими джерелами та бібліографією.
22. Інформаційні технології у науково-педагогічних дослідженнях.
23. Міжнародні наукометричні бази даних та їх роль у науковій діяльності.
24. Методологічна культура сучасного науковця.
25. Перспективи розвитку науково-педагогічних досліджень в умовах цифровізації освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артемова Л.В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2021. 356 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень : підручник. Київ : АБУ, 2020. 480 с.
3. Бурда М.І., Кушнір В.А. Методологія та організація педагогічного дослідження : навчально-методичний посібник. Київ : Освіта, 2021. 256 с.
4. Єрмаков І.Г. Основи методології наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 320 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2020. 206 с.
6. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Методологія педагогічних досліджень: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2022. 340 с.
7. Ортинський В.Л. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 184 с.
8. Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Київ : ВП «Едельвейс», 2021. 420 с.
9. Шейко В.М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Київ : Знання, 2021. 310 с.
10. Ягупов В.В. Методологія наукових досліджень у педагогіці : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2021. 432 с.
11. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих учених : колективна монографія / за ред. Н.Г. Сорокіної. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2021. 168 с.

12. Академічне письмо: навчально-методичний посібник / уклад. Т.В. Симоненко. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 124 с.

Додаток 1

Приклад екзаменаційного білета

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Голова приймальної комісії
доцент _____ **Андрій ЗЕЛЕНСЬКИЙ**
«__» _____ 2026 р.

БІЛЕТ № 1

**додаatkового вступного іспиту для здобуття освітньо-наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю А5 «Професійна освіта»**

1. Структура системи професійної та фахової передвищої освіти України.
2. Засоби навчання та їх роль у професійній підготовці фахівців.
3. Сутність і структура професійної діяльності викладача закладу освіти.

Голова предметної комісії, професор

Віктор ДУГАНЕЦЬ
